

Republika e Kosovës
Republika Kosovo-Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

ZAKON BR. 03/L-200

O ŠTRAJKU

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja

ZAKON O ŠTRAJKU

Član 1
Cilj zakona

Ovaj zakon ima za cilj garantovanje prava i sloboda u vezi organizovanja i učešća zapošlenih na Kosovu u štrajk prema međunarodnim standardima.

Član 2
Delokrug

Ovim zakonom se uređuju i utvrđuju se prava zapošlenima na štrajk uslovi i način organizovanja kao i prava i obaveze zaposlenih i poslodavaoca tokom održavanja štrajka.

Član 3
Organizovanje štrajka u državnim organima

Organizovanje štrajka u Bezbednosnim snagama Kosova, u Policiji Kosova, u Vatrogasnim službama, u hitnim zdravstvenim službama i u drugim organima od posebnog interesa za Republiku Kosovo, uređuje se posebnim zakonima ovih organa.

Neni 4 Definicije

1. Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeća značenja:

1. **Štrajk** - organizovana obustava rada od strane zapošlenih sa ciljem ostvarivanja ekonomskih, socialnih i profesionalanih prava iz radnog odnosa.
- 1.2. **Štrajkači** - nezadovoljni radnici sa uslovima rada, ekonomskim, stručnim i Socijalnim intresima, koji izražavaju nezadovoljstvo putem štrajkova.
- 1.3. **Štrajkački Odbor** - privremeni organ, izabran od strane zapošlenih, koji zastupa interese radnika i u njihovo ime rukovodi sa štrajkom.
- 1.4. **Službe od poesbnog interesa** - službe koje zbog prekida rada mogu izazvati opasnost za život i zdravlje ljudih ili mogu izazvati štete u velikim razmerama.

Član 5 Učešće na štrajku

1. Sindikalne organizacije ili polovina zaposlenih jedne određene radne organizacije, gde nema sindikalnog organizovanja, imaju pravo da organizuju štrajk, radi zaštite njihovih ekonomskih, socijalnih i profesionalnih prava.
2. Učešće na štrajku je dobrovoljno.
3. Zaposleni ne može da se obaveže da učestvuje u štrajku protiv njegove volje.

Član 6 Opšti uslovi za organizovanje štrajka

1. Štrajk je zakonit ako se ispune navedeni uslovi:
 - 1.1. organizuje se od strane jednog sindikata, koji uživa status pravnog lica i upisana je u Ministartvu Rada i Socijalne Zaštite;
 - 1.2. organizuje se od ukupnog broj polovina zaposlenih u jednoj organizaciji;
 - 1.3. ima za cilj da ostvaruje zahteve iz radnog odnosa, prema Zakonu i ugovora o radu;
 - 1.4. kada Sindikat, sa jedne strane, i organizacije poslodavca, sa druge strane, pokušali su da se usaglase u vezi njegovih zahteva;
 - 1.5. nije u suprotnosti sa zakonodavstvom na snazi.

Član 7

Razlozi održavanja štrajka

1. Razloge za stupanje radnika u štrajk mogu biti:
 - 1.1. nesprovođenje zakonskih odredbi koja zaštite interese radnika;
 - 1.2. neispunjavanje zahteva radnika, koji se zasnivaju na zaštiti socijalnih interesa radnika;
 - 1.3. zbog neisplate plata;
 - 1.4. nesigurnosti na poslu;
 - 1.5. nesprovođenje odredbi Opšteg kolektivnog ugovora i Radnog ugovora, sklopljen između poslodavaca i posloprimaoca kao i
 - 1.6. zbog drugih razloga koji se zasnivaju na primenjivim zakonima u našoj zemlji ili na međunarodnim konvencijama rada.

Član 8

Najava štrajka

1. Štrajkački Odbor je obavezan da najavljuje štrajk kod poslodavca i kod sindikata.
2. Štrajkački Odbor obavezan je da najavljuje štrajk ne kasnije nego (7) dana pre određenog dana za početak štrajka, predajući odluku za stupanje na štrajk upravnom organu i poslovodnom organu organizacije, odnosno poslodavcu.
3. Odluka na kojoj se najavi štrajk treba da sadrži:
 - 3.1. razlozi za održavanje štrajka;
 - 3.2. zahtevi radnika;
 - 3.3. mesto gde se štrajk održava;
 - 3.4. vreme početka štrajka i dan održavanja štrajka, kao i
 - 3.5. zahtevi za rešavanje sporova/nesuglasica na miran način.
4. Najavljeni štrajk može trajati do jednog (1) časova dnevno.
5. Štrajkački Odbor ima zadatak i odgovornost da za vreme održavanja Štrajka, održava red i mir.

6. U slučajevima kada štrajk izlazi van kontrole, Štrajkački Odbor obaveže se da obaveštava nadležne organe za očuvanje reda i mira.

Član 9 **Organizovanje štrajka**

1. Štrajk i najavljeni štrajk mogu da se organizuju u :

1.1. preduzeće- štrajk kod poslodavca;

1.2. grani ili delatnosti-štrajk prema delatnosti;

1.3. na nivou zemlje-generalni štrajk.

2. Štrajk ne može da počinje pre procedure razgovora između radnika i poslodavca, kako bi se našao neko rešenje za ispunjavanje zahteva radnika bez organizovanja štrajka.

3. Odluku za stupanje u štrajk radnika u organizaciji, u jednom delu organizacije ili kod poslodavca donosi organ sindikalne organizacije ili više od polovine radnika.

4. Odluku o stupanje u štrajk radnika na nivou federacije ili delatnosti, donosi predstavnički organ sindikata ove federacije ili delatnosti.

5. Odluku za stupanje radnika u generalni štrajk donosi nadležni organ prema statutu sindikata.

6. Štrajk može da se organizuje u skladu sa ovim zakonom i sa drugim aktima koja su u skladu sa ovim Zakonom.

Član 10 **Načini organizovanja štrajka**

1. Štrajk može da se organizuje:

1.1. putem prekida/obustave rada na radnom mestu;

1.2. putem okupljanja radnika u radnim prostorijama; i

1.3. putem izostanka zaposlenih sa posla.

1.4. okupljanje zaposlenih izvan radnih sredina i u drugim prostorijama.

Član 11 **Pravo za učešće u štrajku**

1. Učešće na štrajku dozvoljava se ako se predvidi zakonom, kolektivnim ugovorom i sa statutom sindikata.

2. Zaposleni ne treba biti diskriminisan za razloge organizovanja i učešća na štrajku.
3. Radniku ne treba da se ograniči pravo na štrajk, ili da se upotrebe mere kažnjavanja kako bi završio štrajk u smislu stava 1 ovog člana.
4. Prema zaposlenom može se pokrenuti disciplinski postupak ukoliko je organizovao štrajk i sudelovao u njemu u suprotnosti sa zakonom.

Član 12 **Štrajkački odbor**

1. Štrajkački odbor rukovodi sa štrajkom i zastupa interese štrajkača.
2. Štrajkački odbor i predstavnici organa poslodavca koji su prijavljeni za štrajk, od datuma prijavljivanja štrajka i tokom štrajka, obavezni su da insistiraju da njihove zahteve reše sporazumno.
3. Štrajkački odbor i radnici koji učestvuju na štrajk imaju za zadatak da organizuju i da rukovode štrajk, kako ne bi se ugrozilo bezbednost, zdravlje ljudi, imovina i da produže rad nakon štrajka.

Član 13 **Zaštita prava radnika tokom štrajka**

1. Za organizatore štrajka, učesnika na štrajku i drugih zaposlenih koji podržavaju štrajk, ne mogu se preduzeti disciplinske mere ili materjalne prema zapošljenom radniku, takodje ne može da mu se prekine radni odnos.
2. Tokom organizovanog štrajka po uslovima određenim zakonom, poslodavci ne mogu zaposliti nove radnike koji će zameniti radnike koji su na štrajku.

Član 14 **Uništavanje imovine za vreme štrajka**

1. Ako zapošljen namerno za vreme štrajka uništava imovinu poslodavca ili trećeg lica, onda prema njemu:
 - 1.1 inicira se disciplinski postupak; i
 - 1.2. tražiće se nadoknada štete, prema sudskim procedurama.

Član 15 **Nemogućnost obavljanja štrajka**

1. Štrajk ne može da se održava ili treba obustaviti u vanrednoj situaciji sve vreme dok traje ovo stanje.

2. Vanredne situacije jesu: prirodne nepogode, ratno stanje, epidemije, slučajevi kada se ugrožava sloboda izbora.

Član 16

Obezbedjenje minimum procesa rada

1. Štrajkački Odbor ima za zadatak da tokom vremena štrajka saradjuje sa poslovnim organom organizacije, odnosno poslodavcem kako bih obezbedio minimum procesa rada i proizvodnje, kada jedan ovakav rad je neophodan za bezbednost gradjana ili jeste nezamenljivi uslov života i rada gradjana.

2. Minimum procesa rada se odredjuje zavisno od uslova privredjivanja, stepena opasnosti za život i zdravlje ljudih i drugih značajnih okolnosti za ostvarivanje potreba gradjana, poslodavaoca i drugih subjekta.

3. Prilikom odredjivanja minimuma procesa rada prema ovom članu, poslodavaoc je obavezan da uzima mišljenje nadležnog organa sindikata.

4. Sa unutrašnjim pod-zakonskim aktom, koji treba da bude u skladu sa Zakonom sa i Kolektivnim Ugovorom, odredjuju se poslovi i zadaci koji treba da se izvršavaju i za vreme održavanja štrajka.

Član 17

Službe od životnog značaja

1. Organizovanje štrajka u delatnosti od posebnog javnog interesa i u delatnostima u kojima obustava rada, bazirajući se na prirodu posla, može da ugrožava život ili zdravlje ljudi ili da nanosi štete velikih razmera, može se realizovati ukoliko se ispunjavaju posebni uslovi utvrđeni zakonom. Kao poseban uslov je obezbeđivanje minimuma procesa rada i proizvodnje, kako bi se osiguravao život i zdravlje ljudi ili ne nanosila šteta velikih razmera.

2. Službe od životnog interesa jesu:

2.1. službe za bezbednost i zaštitu zemlje;

2.2. neophodne zdravstvene i bolničke službe;

2.3. službe snabdevanja sa vodom;

2.4. službe snabdevanja sa električno energijom;

2.5. službe za kontrolu avio saobraćaja;

2.6. službe protivpožarne zaštite;

2.7. službe u zatvorima;

2.8. službe za zaštitu veterinarstva koja se odnose na raznim epidemijama;

2.9. sanitarno – higijenske usluge.

Član 18 **Efekti zakonskog štrajka**

1. Tokom vremena štrajka obustavljaju se obaveze koja proističu od radnog ugovora.
2. Udaljavanje sa posla zbog jednog zakonitog štrajka je nevažeća.
3. Prema stavu 2 ovoga člana, ova odredba se ne primenjuje kada zaposleni, tokom štrajka, vrši jedan akt koji je suprotno zakonu.

Član 19 **Efekti nezakonitog štrajka**

1. Kada je štrajk nezakonit, poslodavac može da prekine radni odnos zaposlenom koji je organizovao ili učestvovao u štrajku.
2. Poslodavac ima pravo da prema zaposlenima koji ponovo ne počnu sa radom tokom (3) dana, da razreši radni ugovor sa efektom odmah.
3. Kada se štrajku pridružu nezakonite radnje, stranke se obračaju nadležnom sudu, koji utvrđuje odgovornost stranaka, određuje radnje koje one trebaju da izvršavaju, utvrđuje uzrokovanu štetu i obaveze stranake da naknadjuju pičinjenu štetu.
4. U slučaju spora vezano za zakonitost štrajka, stranke mogu se da se obrate Nadležnom Sudu.

Član 20 **Prestanak štrajka**

1. Štrajk se obustavlja/prekida nakon :
 - 1.1. ispunjavanja zahteva štrajkača;
 - 1.2. kada se postigne sporazum sa poslodavcem ;
 - 1.3. kada Štrajkački odbor proceni opravdnost obustave štrajka i
 - 1.4. kada su u pitanju slučajevi vanrednog stanja utvrđeni članom 15 ovog zakona.

Član 21
Sudska zabrana za štrajk i nadoknada štete

1. Poslodavac i sindikati mogu da zahtevaju od nadležnog suda, da zabrani organizovanje štrajka koji je suprotan sa zakonom.

Član 22
Postupak pomirenja

1. Procedura pomirenja počinje sa predlogom stranaka najkasnije u roku od (7) dana, od pojavljivanja spora.

2. Članovi komisije određuju sastav Komisije Pomirenja.

3. Stranke mogu prihvatiti ili odbiti predlog Komisije Pomirenja.

4. Dogovor postignut u postupku pomirenja treba biti u pismenoj formi.

Član 23
Nadzor

1. Nadzor na sprovođenje odredi ovog Zakona, Kolektivnih Ugovora i opštih akata sa kojima se krše prava i zadaci radnika, odnosno poslodavaca vezano sa štrajkom, vrši se od strane Inspektorata Rada.

2. U vršenju inspekcije, Inspektor Rada, je ovlašćen:

2.1. vrši nadzor zakonskih i podzakonskih akata;

2.2. evidentira drugu dokumentaciju za utvrđivanje činjenica i okolnosti, koji su od interesa za nadzor;

2.3. sluša i uzima izjave od poslodavaca, odgovornih lica, štrajkačkog odbora, predstavnika sindikata, zaposlenih i drugih lica;

2.4. angažuje se za preduzimanje preventivnih i drugih mera, za koje je ovlašćen u skladu sa Zakonom, u odnosu na kršenje zakona.

3. Poslodavac, odgovorno lice, Štrajkački Odbor, sindikalni predstavnik i zaposleni, su dužni da inspektoru rada omogućavaju nadzor, pregled dokumenata i nesmetanje njegovog rada, i da mu pružaju dokumentaciju i potrebne informacije za izvršenje/obavljanje inspekcije.

4. Za izvršenje inspekcije i preduzimanje mera, inspektor rada, izrađuje zapisnik, koji sadrži zvaničnu konstataciju stanja i preuzimanja potrebnih mera. Zapisnik se uručuje poslodavcu, štrajkačkom odboru, odnosno sindikatima.

Član 24

Evidencija štrajkova i odbijanje posla od strane zaposlenih

1. Od strane odgovornog nadležnog organa Ministarstva Rada i Socijalne Zaštite, treba da se održi evidencija o:

- 1.1. broju organizovanih štrajkova;
- 1.2. zahtevima štrajkača podnetih tokom štrajka;
- 1.3. trajanju štrajka,
- 1.4. mestu i načinu prekida štrajka.

2. Štrajkački Odbor, je dužan da Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite dostavlja odluku za organizovanje i održavanje štrajka.

3. Štrajkački Odbor i poslodavac su dužni da, u roku od dva (2) dana, od dana prestanka štrajka, informišu MRSZ za vreme trajanja štrajka i za razloge obustave/prekida štrajka.

4. Poslodavac je dužan da dostavlja MRSZ-u, odluku o isključenju radnika sa posla.

Član 25

Novčane kazne

1. Novčanom kaznom od petsto (500) do pet hiljada (5000) € kazniće se za prekršaj preduzeće, pravno lice ili odgovorno lice pravnog lica u slučaju da:

- 1.1. ometa zaposlenog da učestvuje u štrajku, prema stavu 1 člana 9;
- 1.2. upotrebljava prinudne mere da bi okončao štrajk, prema stavu 3 člana 9;
- 1.3. prima nove radnike koji će zameniti učesnike štrajka, prema članu 11, ili
- 1.4. deluje u suprotnosti sa članom 16 stav 1. i 2. ovog zakona.

2. Novčanom kaznom od petsto (500) do hiljadu (1000), kazniće se za prekršaj sindikat ili štrajkački odbor ukoliko:

- 2.1. tokom štrajka odbijaju da sarađuju sa poslovnim organom u organizaciji, kako bi se obezbedilo obavljanje minimuma procesa rada koji obezbeđuje sigurnost ljudi i imovine, ili su nezamenljivi uslov života i rada građana;

- 2.2. deluje suprotno članu 8 ovog zakona;
- 2.3. deluje suprotno članu 15 ovog zakona.
3. Novčanom kaznom od pedeset (50) do trista (300) € kazniće se za prekršaj radnik koji u toku štrajka:
- 3.1. odbija da sarađuje sa poslovnim organom u organizaciji, kako bi se obezbedilo obavljanje minimuma procesa rada koji obezbeđuje sigurnost ljudi i imovine, ili su nezamenljivi uslov života i rada građana;
- 3.2. deluje suprotno članu 8 ovog zakona:
- 3.3. deluje suprotno članu 15 ovog zakona;
4. Sva prikupljena sredstva od izrečenih kazni uplaćuju se u Budžet Kosova.

Član 26
Izrada podzakonskih akta

Ministartvo Rada i Socijalne Zaititne, u roku od šest (6) meseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona, izradiće podzakonska akta za pravilno i potpuno sprovođenje ovog Zakona.

Član 27
Stavljanje van snage

Stupanjem na snagu ovoga zakona stavlja se van snage sva zakonska i podzakonska akta koja su u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 28
Stupanje na snazi

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Zakon br. 03/L- 200
22. jul 2010.godine

Predsednik Skupštine Republike Kosovo

Jakup KRASNIQI